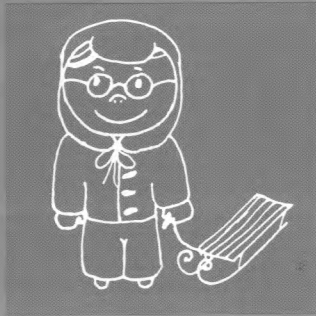


Вихователь-МЕТОДИСТ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

№1
січень
2018



ЩОМІСЯЧНИЙ
СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ
ЖУРНАЛ

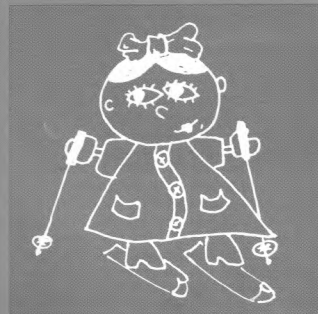


СЕКРЕТИ ОПЕРАТИВНОГО
УПРАВЛІННЯ



Імідж вихователя-
методиста:
компетентнісний підхід

Формування ділової
культури спілкування



Парк професій, або
Як зацікавити
дошкільників
професіями дорослих

pedrada.com.ua



**КОД ДОСТУПУ
ДО ПОРТАЛУ
НА ЗВОРОТІ**

говоримо про важливе

Олена ПОЛОВІНА

4 Педагог для дошкільника: хто він?

Яким має бути педагог у сучасній системі освіти? Як пересвідчитися у зростанні його професіоналізму? Якими лідерськими якостями має володіти вихователь-методист, аби педагогічний колектив працював ефективно? Ці та багато інших запитань постають нині перед організаторами дошкільної освіти

комплектуємо методичний кабінет

Олена СВЯТЕНКО

11 Секрети оперативного управління для вихователя-методиста

Як вихователю-методисту: організувати комунікацію; планувати роботу; мотивувати; ставити завдання і делегувати повноваження

18 Імідж вихователя-методиста як керівника: компетентнісний підхід

Вихователь-методист має створити необхідний імідж і навчитися управляти ним, аби підкреслити унікальність свого дитячого садка та його освітнього процесу серед конкурентів. А ще — представити свій педагогічний колектив у найвигіднішому світлі. Аби активно впливати на формування власного позитивного іміджу та допомагати в цьому педагогам, вихователь-методист має чітко уявляти, що є професійними та особистісними



21 іміджоутворювальними чинниками Формуємо культуру ділового спілкування в педагогічному колективі

професійно вдосконалюємося

22 Стиль керівництва та спілкування вихователя-методиста

Анкета для педагогів закладу дошкільної освіти

застосовуємо ІКТ

Катерина АЛЕКСЕЄНКО

24 Переглянь вебінар — отримай сертифікат!

Головне в статті: Як зареєструватися на майбутній вебінар; Як отримати сертифікат учасника вебінару; Чому варто коректно заповнювати дані під час реєстрації; Як переглянути вебінар, якщо не «встиг»

організовуємо режимні моменти

Ганна БЕЛЕНЬКА,

Інна КОНДРАТЕЦЬ

27 Ранок радісних зустрічей

Чи часто ми, дорослі, замислюємося, чим наповнений ранок дітей — якими словами, відчуттями, емоціями? Як відлунюються впродовж дня в їхньому настрої зауваження, критика, злість і роздратування дорослих? І навпаки, скільки радості та енергії для майбутніх цікавих справ дарують їм підтримка, піклування і любов? Поради спеціалістів допоможуть вихователям і батькам зробити дітей трішечки щасливішими

моніторимо якість освіти

Олена ЧЕРЕШНЮК

36 Визначаємо готовність вихователів до економічного виховання дошкільників

Щоб ефективно організувати економічне виховання дошкільників, вихователь-методист має володіти інформацією про готовність вихователів до цієї роботи. Зручним методом діагностики такої готовності є тестування. Якими ж мають бути тест і процес тестування, аби отримати об'єктивну інформацію?

41 Соціально-економічне виховання дошкільників

Нині досить актуальним є питання соціально-економічного виховання дошкільників. Та чи таке вже воно потрібне? Адже не дитяча справа ощадливо використовувати ресурси, розумно розподіляти витрати та планувати бюджет. Утім розуміння усіх тонкощів ведення домашнього господарства допоможе дитині надалі налагодити самостійне життя в суспільстві. Тож як ознайомити дітей зі складними економічними поняттями? І чи готові до цього дорослі?

45 Соціально-економічне виховання дошкільників: основні терміни та поняття

ОБМІНЮЄМОСЯ ДОСВІДОМ

Оксана КОРНЄЄВА,
Ольга СТЯГУНОВА

46 Парк професій, або Як зацікавити дошкільників професіями дорослих

Дізнайтеся: Як організувати дітей професіями дорослих; Як ознайомити роботу авторської творчої майстерні; Навіщо потрібні технологічні картки; Як ознайомити дітей з працею дорослих

СВЯТА Й ЦІКАВІ ПОДІЇ

54 День спонтанного прояву доброти

Галина ДЖЕМУЛА

56 Хай живе доброта!

Сценарій свята до Дня спонтанного прояву доброти для дітей дошкільного віку

Оксана МИХАЙЛЕНКО,
Анастасія ВАСИЛЕНКО

61 Співчуття і доброта здатні творити дива

Конспект заняття з морального виховання для дітей старшої групи



ВІДПОВІДАЄМО НА ЗАПИТАННЯ

65 Право вихователя-методиста на присвоєння педагогічного звання за результатами позачергової атестації

66 Збереження кваліфікаційної категорії та встановлення тарифного розряду під час переходу з посади на посаду

67 Атестація вихователя-методиста, який працює ще й на 0,5 ставки на іншій посаді

ВИВЧАЄМО НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

69 Сертифікація педагогічних працівників у запитаннях і відповідях

Сертифікація педагогічних працівників — доволі нове поняття для освітян, а отже у педагогів виникає багато запитань. Хто регулює питання сертифікації? У якій формі вона здійснюється? Чим відрізняється від атестації? Відповідаємо на ключові запитання щодо сертифікації

ГОВОРИМО ПРО ВАЖЛИВЕ

Яким має бути педагог у сучасній системі освіти? Як пересвідчитися у зростанні його професіоналізму? Якими лідерськими якостями має володіти вихователь-методист, аби педагогічний колектив працював ефективно? Ці та багато інших запитань постають нині перед організаторами дошкільної освіти



Олена ПОЛОВІНА,
доцент кафедри дошкільної
освіти Педагогічного інституту
Київського університету
ім. Бориса Грінченка,
канд. пед. наук

Педагог для дошкільника: хто він?

Докорінні зміни в системі освіти починаються з реалізації концепції «Нова українська школа». Її основа — дошкільна ланка, то й змінювати слід насамперед її стереотипи й установки, усталені принципи функціонування методичної та управлінської служб. Слід відмовитися від домінування функції контролю й приділити максимум уваги модеративно-фасилітаторній допомозі педагогам закладів дошкільної освіти, стимулювати генерацію нових ідей, розкривати творчий потенціал педагогів.

Нині педагогіка створює інноваційні технології, актуалізує ре-треновації та спонукає практиків використовувати їх в освітньому процесі. Ростуть вимоги до творчої обдарованості та «гнучкості» педагогів-«дошкільників», їх здатності трансформуватися. Сучасні педагоги мають:

- володіти фаховими, культурними і здоров'язбережувальними знаннями;
- відповідати євроінтеграційному процесу українського суспільства;
- творчо розв'язувати проблеми;
- брати на себе роль лідерів і вести за собою.

Лідерство в освіті

Традиційне лідерство на вершині владної піраміди передбачає одну особу. В умовах закладу дошкільної освіти — це керівник, іноді вихователь-методист. Влада дає лідеру інструмент, здатний стати зброєю. Цим інструментом є **контроль**, який іноді переростає в диктат. Негативні наслідки такого «лідерства» — небажання оновлювати освітній процес.



Такі горе-лідери виправдовуються: «Я вже не одну реформу пережила — і нічого», «Дай вихователям волю — такого натворять...», «Сто років так працювали...», «За таку зарплатню — дякуйте, що є кому з дітьми посидіти» тощо.

Вихователі-методисти свою діяльність намагаються обмежити перевіркою напрямів роботи дитячого садка та складанням довідок і актів. Зазвичай посилаються на зайнятість: «Стільки писанини — немає коли вгору глянути». На запитання щодо перевірки роботи з сенсорно-пізнавального розвитку дитини вихователь-методист дає

Лідерство-служіння

приголомшливу відповідь: «Вихователь сам заповнює табличку». Інколи методисти видають «перли» на кшталт: «Чому матеріали подані в теці такого кольору? Хто вам дозволив працювати за цією технологією?» Годі чекати від таких фахівців цікавих форм роботи з дітьми, педагогами чи батьками.

Маємо надію, що подібні випадки радше виключення, ніж закономірність. Проте вони спонукають переосмислити лідерство в освіті та змінити традиційне лідерство на «лідерство-служіння».

Лідери-служителі розділяють владу, розв'язують проблеми інших та допомагають людям рости, розвиватися і демонструвати найкращі результати.

Культура лідерства-служіння неможлива без почуття відповідальності за свої дії та вчинки. Лідер-служитель створює **атмосферу відповідальності** у ввіреному йому закладі, яка поширюється на вихователів, дітей і батьків. Аби впровадити в дошкільну освіту управлінську модель на засадах лідерства-служіння кожен, хто причетний до плекання нової генерації педагогів-«дошкільників», має прикласти чимало зусиль. Саме тому в закладах дошкільної освіти доцільно вводити **розподілене лідерство** на основі домовленості між керівником закладу, вихователем-методистом, вихователями-новаторами тощо.



У такому закладі керівник із задоволенням виконає роль вченої на святі, вихователь-методист — проведе з дітьми цікаві форми роботи, а вихователь — створить із дітьми атмосферу жвавої творчої діяльності.

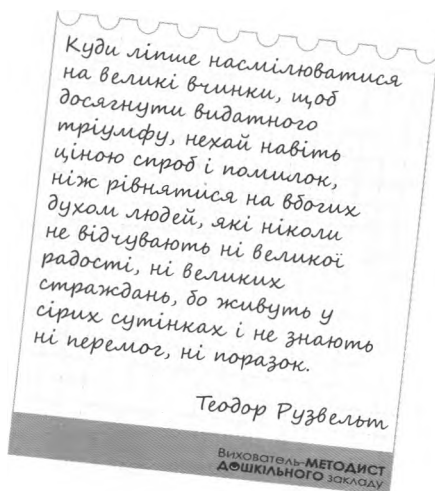
Щоб реалізувати це завдання, слід сформувати у фахівців галузі дошкільної освіти досвід творчої діяльності, в основі якої — **розвиток творчого потенціалу**.

Як оцінити ефективність закладу освіти?

Інноваційні процеси в закладі освіти можна успішно реалізувати на засадах компетентного управління. Для цього слід орієнтуватися на рефлексивне освітнє середовище та дотримувати **принципу «лідерства-служіння»**. Заклад дошкільної освіти має стати співбуттєвим простором емоційного благополуччя, у якому діти, батьки, працівники **реалізують умову персонального включення, причетності** до створення суспільно-значущого продукту — освіти дошкільників.

Аби керівник та вихователь-методист могли оцінити, чи відповідає заклад освіти принципам лідерства-служіння, радимо під час рефлексії власної управлінської діяльності скористатися дещо перефразованими **критеріями оцінки лідерства** Роберта Грінліфа (*Robert Greenleaf*), автора терміну «лідерство-служіння». Серед них такі:

- Чи зростають як особистості ті, кому ви «служите», — педагоги й інші працівники закладу?



- Чи стають ці люди більш здоровими, вільними й автономними, а також чи схильні вони стати лідерами-служителями, доки ви їм «служите»?
- Який вплив має ваше «служіння» на найменших, але найголовніших учасників освітнього процесу — дітей? Чи буде це для них корисним? Чи не погіршить їхнє становище?

Творча самореалізація — основа професіоналізму

Розвиток творчого потенціалу особистості — одне із завдань сучасного суспільства, що стосується перетворень в системі освіти. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII визначає поняття «освіта» — як основу інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави.



Мета освіти — усебічно розвивати людину, її таланти, здібності, виховувати моральні якості; формувати громадян, здатних робити вибір; збагачувати на цій основі інтелектуальний, творчий, культурний потенціал, підвищувати освітній рівень народу; забезпечувати суспільство кваліфікованими фахівцями.

Особисті якості

Сьогодення формує запит на підготовку творчої особистості, здатної **генерувати оригінальні ідеї** та знаходити сміливі рішення. Зміни в організаційній та управлінській сферах дошкільної освіти зумовили протиріччя між запитом суспільства щодо креативності дошкільних педагогів і станом практики. Педагоги недостатньо використовують методичний та управлінський інструментарій, що дає змогу розкрити творчий потенціал.

Якими ж якостями має володіти організатор дошкільної освіти? На думку науковців, це:

- проблемне бачення;
- здатність висувати гіпотези, оригінальні ідеї;
- уміння виявляти протиріччя; аналізувати, інтегрувати та синтезувати інформацію;
- майстерність міжособистісного спілкування;
- пошуково-перетворювальний стиль мислення;
- здатність до дослідно-експериментальної діяльності.

Творчий потенціал

Важливий показник зростання професіоналізму дошкільного педагога — це **розкриття творчого потенціалу** особистості, **творча самореалізація** в професійній діяльності.



Існує чимало **методів розвитку креативності**. Одні з них пов'язані з підвищенням рефлексивної культури, інші — з стимулюванням особливого психічного стану творчої активності — натхнення, ще інші — з розвитком імажинативних здібностей (від англ. *imagination* — уява), що забезпечують ефективне продукування ідей.

Вихідний чинник накопичення та реалізації творчого потенціалу — це **мотиваційна готовність** до творчості. І якщо в процесі

формування загальної інтелектуальної здатності неабияку роль відіграє генотип, то в розвитку творчого потенціалу — середовище і мотивація.



Структурні компоненти творчого потенціалу — це пізнавальні потреби, а також домінування пізнавальної мотивації.

Серед **інтелектуальних характеристик творчого потенціалу** виокремлюють: продуктивність, чіткість, пластичність, рухливість та дивергентність мислення. Дивергентність мислення — це тип пошуково-проблемного стилю мислення, який характеризується швидкістю, гнучкістю та оригінальністю.

Кожна характеристика — це певна інтелектуальна здатність, що виявляється у відповідних показниках творчої активності особистості.

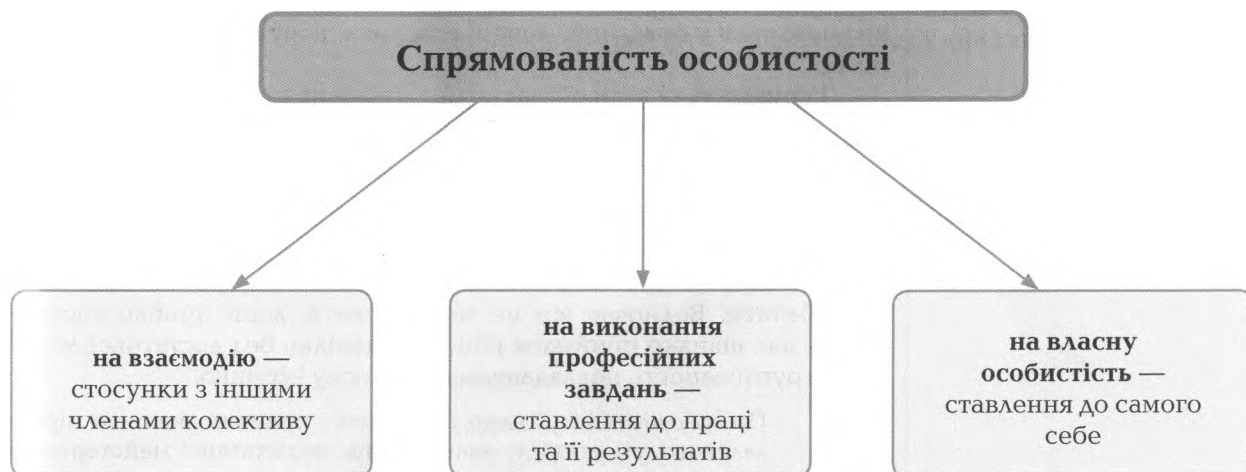
Спеціальним чинником творчого процесу є здатність **аналізувати й оцінювати**. Це основа свідомого вибору та виважених рішень. Саме ця здатність забезпечує самоконтроль, надає впевненості в собі та самостійності.

Дослідження творчого потенціалу

Серед методів дослідження творчого потенціалу особистості, її соціально-психологічного оцінювання привертає увагу **метод складання портрету особистості спеціаліста**. Він дає змогу оцінити рівень розвитку творчих якостей особистості у професійній сфері (*див. Додаток*).

Вихідними є основні параметри, що відображають **особистість у цілому**, зокрема:

- *спрямованість* — система стосунків із навколишньою дійсністю, що виражається через мотиви поведінки, потреби, почуття, інтереси особистості;
- *можливості* — психологічні передумови успішності професійної діяльності, виразником яких є здібності;
- *психологічні особливості* поведінки, обумовлені темпераментом і характером.



При складанні фахових портретів фахівців у галузі дошкільної освіти слід враховувати такі **соціально-психологічні параметри**:

- *конструктивні здібності* — особисті якості, що забезпечують розвиток особистості та суспільства, зокрема —
 - оперативно-виконавські;
 - гностичні (пізнавальні);
- *інтерсоціальні здібності* — успішна взаємодія з людьми, налагодження контактів, спільні дії —
 - організаторські;
 - комунікативні.

Складові педагогічної імпровізації:

- психолого-педагогічні знання;
- розподілена увага;
- розвинена уява;
- творче самопочуття — натхнення, творчий пошук;
- вміння спілкуватися та переконуватися;
- здатність швидко приймати рішення і реалізовувати їх;
- вміння органічно переходити від експромту до запланованого;
- володіння мовленням;
- рефлексивні вміння;
- розвинена інтуїція.

Обидві групи здібностей взаємно переплітаються, тож і їх поділ доволі умовний.

Рівень розвитку творчих якостей визначають за **показниками**, як-от:

- *позитивні результати* діяльності;
- *оригінальність* виконання різних видів діяльності;
- *ступінь подолання* несприятливих умов діяльності та труднощів;
- *швидкість оволодіння* новими знаннями й навичками.

Портрет сучасного вихователя

Особлива роль дошкільного періоду в процесі становлення особистості визначає особливі **вимоги до вихователя**:

- *усвідомлювати* відповідальність за щасливе дитинство вихованця, його долю;
- *володіти* високим рівнем розвитку емпатії, безпосередністю, емоційною врівноваженістю, творчою уявою, душевною щедрістю.

Характерною ознакою професійної діяльності дошкільного педагога є значне навантаження на його психофізіологічну сферу. Тому вихователю важливо мати високий рівень працездатності, бути витриманим та врівноваженим.

Взаємодія вихователя з дітьми пов'язана зі спілкуванням, що проявляється у поведінці, манері говорити, почуттях, настрої, рухах, міміці.

Успішність освітньої взаємодії з дітьми визначають:

- поставлений голос;
- добре розвинене мовлення;
- природні й невимушені жести;
- висока комунікативна культура.

Хоча сучасний педагог обмежений у часі, йому має бути притаманна **педагогічна творчість**. Вихователь не завжди має змогу все передбачити. Водночас він не може чекати, доки прийде «осяяння» — має швидко приймати рішення, нерідко без достатньої логічної обгрунтованості, покладаючись на власну інтуїцію.



Правильність інтуїтивно прийнятого рішення значною мірою залежить від досвіду, знань, умінь, педагогічної майстерності й творчого підходу до професійної діяльності.



У цьому сенсі творчість вихователя виявляється у **таких навичках**:

- вільно застосовувати відомі дидактичні засоби в нових стандартних (нестандартних) ситуаціях;
- оптимально розв'язувати педагогічні ситуації методами, відмінними від уже відомих;
- здатність імпровізувати.

На жаль, вихователі воліють працювати за шаблоном. Про це свідчать численні прохання практиків, аби науковці створювали конспекти різних форм роботи з дітьми.

Власне **педагогічна імпровізація** тісно пов'язана з творчістю, оскільки вона передбачає процес самоактуалізації і мобілізації творчих сил та здібностей, саморозвиток вихователя.

Вихователь має дбати не лише про сутність діяльності, а й про **форму вияву своїх намірів**. Важливою є професійна спрямованість дошкільного педагога на розвиток власної емоційної та виразно-чуттєвої сфери. Техніка вихователя залежить від того, чи вміє він використовувати свій **психофізіологічний** апарат як інструмент виховного впливу, а також чи володіє прийомами, що дають змогу виявити свою позицію і досягти успіхів у виховній роботі.

Техніку вихователя визначають:

- культура спілкування;
- саморегуляція діяльності;
- управління внутрішнім самопочуттям;
- оволодіння увагою співрозмовника;
- виразний показ почуттів і ставлень — міміка, пантоміміка, зовнішність;
- володіння мовленням — голос, дихання, дикція, грамотність, інтонація.

Вихователь, який формує творчу особистість, **має бути новатором**. Тільки тоді нові ідеї, прогресивні принципи та прийоми допоможуть йому створювати нові педагогічні технології, упроваджувати різноманітні інновації в освітній процес. І лише тоді відбудуться реальні зміни системи освіти — підвищиться її ефективність.



8 критеріїв моніторингу професійного портрета вихователя-методиста



Ставлення до роботи — працелюбність, творчий підхід

Загальний стиль поведінки й діяльності — самостійність, енергійність, активність, авторитетність

Спеціальні знання в галузі професійної діяльності, світогляд, культура, інформованість про завдання організації та її плани

Комбінаторно-прогностичний тип мислення — варіативність, темп, гнучкість, інтуїтивність, логічність, прогностичність

Професійні уміння — розв'язувати завдання, працювати з літературою, генерувати ідеї, планувати роботу

Адміністративно-організаторські уміння — створювати трудову атмосферу, керувати людьми, захищати ідеї, переконувати, працювати з колективом, брати на себе відповідальність

Ставлення до інших — чесність, вихованість, об'єктивність

Ставлення до себе — скромність, впевненість, самовдосконалення, самодостатність.